ئایا کورد لە سووریای نوێدا دەمێننەوە؟.. نووسینی مات برومفیلد.. و: گۆران عەبدوڵڵا

ڕووخانی بەشار ئەسەد لەگەڵ خۆشحاڵییەکی بەرفراوان لە سووریا بەرەوڕوو بووەوە. بەڵام دۆخەکە بۆ دانیشتوانی کورد پڕە لە ناڕۆشنی، لەگەڵ فراوانبوونی بەرچاوی میلیشیاکانی سەربە تورکیا لە وڵاتەکەدا.

کارەساتبارترین قەیرانی مرۆیی و سەربازیی سەدەی بیست و یەکەم گەشتە خاڵێکی وەرچەرخانی مێژوویی. لەم کۆتایی هەفتەیەدا، سووریەکان دوای ئەوەی بەشار ئەسەد سەرەنجام لە گۆڕانکارییەکی چاوەڕواننەکراودا کە لەلایەن لقی قاعیدە هەیئەت تەحریر ئەلشام (HTS)ەوە ڕابەرایەتی دەکرا، ڕووخێنرا، خۆشحاڵ بوون. کورد لە ناوچەکانی خۆیان بەشداری خۆشییەکانیان کرد و پەیکەرەکانی دیکتاتۆرە ڕقلێبووەکەیان تێکشکاند.

بەڵام وەک هەموو سووریەکان، کورد لە ماوەی سیازدە ساڵی ڕابردووی توندوتیژی بەکۆمەڵ ئاوارە بوون، لەشەڕی نوێنەرایەتی و پاکتاوی نەژادیدا ئەوەندە ئازاریان چێشتووە کە دەزانن ڕێگای ئاشتی درێژ و دژوارە.

کاتێک تورکیا لە ساڵی ٢٠١٨دا لە ئۆپەراسیۆنێکی سنووربەزێندا دووسەد هەزار هاوڵاتی کوردی سووریای ئاوارە کرد، زۆربەی خەڵکی ناوچەکە تا ئەوپەڕی توانا لە نزیک ماڵە بەردومانکراوەکانیان مانەوە کە ئێستا لەلایەن کۆمەڵێک میلیشیای عەرەبی سوننە و تورکمانەوە داگیرکراون. دەیان هەزار کەس بە هیوای گەڕانەوە لە کەمپە پەرتەوازەکانی ناوچەی شەهبا (تەل ڕیفعەت)ی دراوسێ مانەوە و بەرگەی تۆپبارانی تورکیایان گرت. بەڵام کاتێک HTS هێرشی دە ڕۆژەی دەستپێکرد کە بە ڕووخانی ئەسەد کۆتایی هات. تورکیا و میلیشیاکانی کەڵکیان لەمە وەرگرت و تەنانەت ئەم کەمپە ڕەشەباگرتووانەی پەنابەرانیشیان داگیرکرد و دانیشتوانەکەیان دووبارە ئاوارە کردەوە. حەسەن مەمە، نوێنەری فەرمی کوردی سووریا لە لەندەن بە [illegible] دەڵێت: “فراکسیۆنە پەیوەندیدارەکانی تورکیا هەوڵ دەدەن هێرشەکانیان بۆ سەر ناوچە کوردییەکان ڕەوا بکەن و هێرشەکانیان

وەک هەڕەش بۆ سەر هێزەکانی ڕژێم پیشان دەدەن.”

موحەممەد شێخۆ، هاوسەرۆکی ئەنجومەنی هەرێمیی لە ناوچەکانی خۆسەری دیموکراتی باکوور و ڕۆژهەڵاتی سووریا (DAANES)، هەزاران کورد، عەرەب و کەمینە ناوچەییەکانی لە کەمپەکانەوە بۆ ناوچە دوورەکانی ژێر کۆنتڕۆڵی بردە شوێنە ئارامەکانی ژێر دەسەڵاتی خۆی، بەڵام زۆری تریش بەجێمان. ئەو بە تەلەفۆن لە سووریاوە بە [illegible] دەڵێت: “سەدان کەس لە خەڵکی ئێمە گیریان خوارد و نەیانتوانی بڕۆن. هەندێکیان کوژران، هەندێکیان ئەشکەنجە دران، هەندێکیان دەستگیر کران و چارەنووسیان ناڕوونە.” ڤیدیۆکان پیشانی دەدەن کە شەڕکەرە بەکرێگیراوەکانی تورکیا سووکایەتی بە دیلە کوردەکان لە ژن و پیاو، دەکەن.

پڕۆژەی DAANES پەناگەیەکی ئارامی بۆ ملیۆنان سووری دابین کردووە و بانگەشەی ئەوە دەکات کە نموونەیەک پێشکەش دەکات بۆ چارەسەری داهاتووی سووریا لەسەر بنەمای بەڕێوەبردنی کۆمەڵگە، سەربەخۆیی ژنان و نوێنەرایەتی کەمینەکان. ڕێبازی پراگماتیکی HTS تەنانەت دەکرێت دەرگا بۆ هەماهەنگی داهاتوو لە نێوان بزووتنەوەی کوردی و لایەنەکانی تری ئۆپۆزسیۆن بکاتەوە، لەگەڵ ئەوەی سەربازی DAANES کە بەشێک لە خاکی سوریای لە ژێر دەسەڵاتی ئەسەد دەرهێنا، بەڵام لەگەڵ هەوڵی تورکیا بۆ کەڵکوەرگرتن لە قەیرانەکە بۆ داگیرکردنی زیاتری خاکی سووریا و ئاوارەکردنی ملیۆنان کورد لە سنوورەکەی وایکردووە پڕۆژەی کوردی و سووریا بەگشتی بەرەو داهاتوویەکی نادیار بڕوات.

دوژمنی دوژمنەکان

ئەگەر پەندی “دوژمنی دوژمنەکەم دۆستمە” ڕاست بووایە، کوردەکانی سووریا خۆشەویسترین گەل دەبوون لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست. بەڵام نەیانهێشت خۆشحاڵی بە چوونی ئەسەد بۆ مۆسکۆ درێژەی هەبێت، شەپۆلی نوێی توندوتیژی دژی کورد و هاوپەیمانە عەرەبەکانیان دەستی پێکردەوە.

شرۆڤەکار سینان جیددی، مامۆستای یاریدەدەر لە زانکۆی جۆرجتاون، بە [illegible] دەڵێت: “شکستی چاوەڕوانکراوی ئەسەد لەوانەیە ببێتە هۆی دۆخێک کە تێیدا سووریا یان لەلایەن ڕێکخراوێکی سەلەفی-جیهادییەوە بەڕێوە ببرێت… یان دەبێتە شوێنێکی بێ حوکم لەگەڵ بۆشاییەکی گەورەی دەسەڵات.”

هیچ هۆکارێک نییە بۆ ئەوەی کورد یان هەر کەسێکی تر خەم بۆ ئەسەد

بخوات، کە بەرپرسیارە لە زۆربەی کوشتنی هاوڵاتیان لە سووریا و بەردەوام هەوڵی لاوازکردنی DAANES-ی داوە، کە ئێستا زیاتر لە سێیەکی خاکی سووریا بەڕێوە دەبات. “DAANES پەیوەندی□کی پراگماتیکی بەڵام لاوازی لەگەڵ ڕژێمی ئەسەد هەبوو کە بە هەماهەنگیەکی سنووردار دژی هەڕەشە هاوبەشەکان پێناسە دەکرا،”. شرۆڤەکار یوسف جان، لە سەنتەری ویڵسۆن، بە □□□ۆ□□□ی وت. “بەهەرحاڵ ڕژێمی ئەسەد دژی خواستەکانی [DAANES] بوو بۆ خۆسەری زیاتر.”

کەواتە لە تیۆردا، شکستی ئەسەد دەبێت هەواڵێکی باش بێت بۆ DAANES. بەڵام HTS کە ملیۆنان سووری لە شاری ئیدلیبی باکووری ڕۆژئاوا بەڕێوە بردووە، حوکمێکی ئیسلامی توندڕەوی خۆی دەسەپێنێت. چاودێری مافەکانی مر□ق ب□□گەی دەستگیرکردن و ئەشکەنجەدانی بەردەوامی هەزاران لە ڕۆژنامەنووس، کەسایەتی ئۆپۆزسیۆن و چالاکوانی کۆمەڵگەی مەدەنی تۆمار کردووە کە هەوڵیان داوە پێشێلکارییەکانی HTS بەڵگەمەند بکەن یان ناڕەزایی دژی دەسەڵاتیان دەرب□ن. هەرچەندە ڕێکخراوەکە لەم ساڵانەی دواییدا ڕێبازەکەی نەرمتر کردۆتەوە وەک ب□ش□□ک لە هەوڵێک بۆ ڕەوایەتیدان بەخۆی، بەڵام ڕاپۆرتەکان نیشانیانداوە HTS هەڵمەتی ئەخلاقی ئەنجام داوە، کچانی گەنجی دەستگیر کردووە بە هۆی پابەند نەبوون بە پۆشاکی ئیسلامی؛ کوڕانی گەنجی دەستگیر کردووە بە هۆی ڕیش تاشین یان گوێگرتن لە مۆسیقا. سزای لەسێدارەدانی ئەنجامداوە بۆ جادووگەران و بێباوەڕان.

HTS بە دابینکردنی خزمەتگوزاری بەشێوەیەکی کاریگەر ناسراوە، لەوەی کە پێی دەوترێت “ئیسلامیزمی تەکنۆکرات،” و شەڕکەرەکانی بە ڕاستی دیسیپلین کراون لە هەوڵەکانیان بۆ دەوڵەتێکی ئیسلامی نوێ لە سووریا. ئەم ڕێبازە یارمەتی HTS-ی دا سەرکەوتنی سەرەتایی بەدەست بهێنێت بە داگیرکردنی دووەم گەورەترین شاری سووریا، حەڵەب، جگە لە نزیکەی سەد هەزار کورد کە ئێستا لە دوو گەڕەکی ناوشار گەمارۆ دراون و ئێستا لەلایەن شەڕکەرانی HTS-ەوە دەوریان دراوە. خەڵکی ناوچەکە ڕاپۆرتیان داوە سەبارەت بەکەمی خۆراک و بڕینی کارەبا.

“ئێمە نازانین دۆخەکە چۆن دەبێت، چونکە ئەم هێزانە هەموویان ئیسلام بە توندوتیژی دەسەپێنن،”. حەمودە چالاکوانێکی میدیاییە لە شێخ مەقسوودی گەمارۆدراو لەلایەن HTS وە دەڵێت: ئێرە هەر لە سەرەتای ململانێکانی سووریاوە هەمیشە خۆسەری خۆی لەلایەن کوردەوە پاراستووە، سەرەڕای گەمارۆدان لەلایەن ئەسەد و هێرشی گوماناوی چەکی کیمیایی لەلایەن گرووپە ئیسلامییە ئۆپۆزسیۆنەکان و تۆپبارانی

هەڕەمەکی کە دەگاتە ئاستی تاوانی جەنگ.
هەروەها دەڵێت: "لە حەڵەب، کورد، مەسیحی، ئێزیدی و زۆر گرووپی ئیتنیکی و ئایینی هەن، ئەم گرووپانە ڕووبەڕووی مەترسی گەورە دەبنەوە. HTS ئەم کەمینانە قبووڵ ناکات و ژنان ناچار دەکات سەریان داپۆشن." ڕاپۆرت کراوە کە شەڕکەرانی HTS لانیکەم دوو کەسیان لە ئێزیدەکان کوشتووە، کە لەسەر دەستی داعش ڕووبەڕووی جینۆساید بوونەوە، کاتێک هەوڵیان داوە لە حەڵەب هەڵبێن.
مەسیحییەکی ئەرمەنی، کە بە نەناسراوی قسەی کرد لە ترسی تۆڵەسەندنەوە، باسی دیمەنی سزادان دەکات و دەڵێت: "هەر کە [HTS] هاتنە ناو حەڵەب، درەختەکی کریسمسیان بڕییەوە [وەک هێمای کۆمەڵگەی مەسیحی]. دڵنیامان دەکەنەوە کە زیانمان پێناگەیەنن، بەڵام ئەمە سەرگەردانیین و نازانین چی بکەین."

ئەجێندای دژە کورد

ژنان، کەمینەکان و هەموو ئەوانەی بەدوای داهاتوویەکی سیکۆلار و دیموکراتیدا دەگەڕێن، ڕووبەڕووی داهاتوویەکی زۆر نیگەرانکەر دەبنەوە لەژێر حوکمڕانی HTS. بەڵام هێزە ئیسلامییەکان سەرەڕای ئەم دەخۆیان شکستێکی سەرنجڕاکێشیان بەسەر ئەسەددا بەدەست هێناوە، لەکاتێکدا بەگشتی خۆیان دوور گرتووە لە تاڵانکردنی هاوڵاتیان و ململانێی پێویستیان نەکردووە لەگەڵ کورد. لە بەرامبەردا زۆربەی میلیشیا بەکرێگیراوەکانی تورکیا کە بەناو بەشداری هێرشەکەیان کرد هەرگیز گوللەیەکیان بە تووڕەییەوە بەرەو هێزەکانی ئەسەد نەتەقاندووە. لە جیاتی ئەوە، جارێکی تر تەرکیزیان خستۆتە سەر توندوتیژی و تۆڵەسەندنەوە دژی هاوڵاتیانی کورد و پڕکردنی گیرفانی خۆیان، کە تەنانەت بووەتە هۆی دەستگیرکردنی چەندین فەرماندەیان لەلایەن HTS-ەوە.

ئەو میلیشیایانەی تورکیا لەژێر ئاڵای سوپای نیشتمانی سووریا (SNA) یەکی خستوون، لەمێژە لەلایەن نەتەوە یەکگرتووەکان و لێبوردنی نێودەوڵەتییەوە تۆمەتبار کراون بە تاوانی جەنگ، لەوانە لاقەکردنی ژنان، کوشتنی بەکۆمەڵی هاوڵاتیانی کورد، ئەشکەنجەدان، لە کارەبادان، لەسێدارەدان و پیشاندانی هاوڵاتیان لە قەفەزدا لە شەقامەکان وەک قەڵغانی مرۆیی. لە کەمپەینە سەربازییە پێشووەکانی تورکیادا، ئەم میلیشیایانە سەدان کەسیان کوشت و سەدان هەزار هاوڵاتیان ئاوارە کرد.
ئەوانەی مانەوە ڕووبەڕووی حوکمی میلیشیا بەکرێگیراوەکانی تورکیا بوونەتەوە کە هاوڵاتیان دەڕفێنن، ئەشکەنجە دەدەن و لەسێدارەیان

دەدەن، لەگەڵ سیاسەتێکی بەردەوامی گۆڕانکاری دیمۆگرافی زۆرەملێ لەو ناوچانەی پێشتر کە کورد، ئێزیدی و کەمینە مەسیحییەکانی تێیدا نیشتەجێ بوون. لە کاتی نووسینی ئەم بابەتەدا، ئەم میلیشیایانە تەرکیزیان خستۆتە سەر بەدوواکەوتنی هاوڵاتیانی کورد کە بەهۆی پێشهاتە خێراکانەوە گیریان خواردووە، لەگەڵ ئەنجامدانی ئۆپەراسیۆنی سەربازی نوێ دژی ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی DAANES-ی کورد. هێرشە ئاسمانییەکانی تورکیا منداڵانی کوردی کوشتووە و بینا مەدەنییەکانی ڕۆژئاڤای کردۆتە ئامانج بەهیچ شێوەیەک سوپا داڕووخاوەکەی ئەسەدیان نەکردۆتە ئامانج.

لەم نێوەندەدا ڕادەی دروستی هاوکاری HTS لەگەڵ تورکیا جێگەی هەندێک گفتوگۆیە. بە فەرمی تورکیا HTS وەک “گرووپێکی تیرۆریستی” لەقەڵەم دەدات و نکۆڵی لە هەر زانیارییەکی پێشوەخت سەبارەت بە ئۆپەراسیۆنەکانی ئەم دواییانەی دەکات بە پێچەوانەی میلیشیاکانی تر، HTS ئەوەندە بەهێزە کە بتوانێت بە تەنیا لە ناو سووریا کار بکات. بێگومان، ئەنقەرە سەرسام بووە بە خێرایی ڕووخانی ئەسەد. هەرچەندە، سەرکردایەتی تورکیا و HTS لەمێژە لە ڕێگەی ژووری ئۆپەراسیۆنی هاوبەشەوە هەماهەنگیان کردووە؛ میلیشیاکانی SNA کە بەشداری ئۆپەراسیۆنی ئەمدواییەیان کردووە لەلایەن تورکیاوە پارە، ڕاهێنان و ئاراستەیان پێدەکرێت؛ و ئاڵاکانی تورکیا لە قەڵای حەڵەب هەڵکرابوون دوای داگیرکردنی، لەکاتێکدا سیاسەتمەدارە نەتەوەپەرستە توندڕەوەکانی تورک باسی پێگەی پێشووی وەک گەوهەرێک لە تاجی عوسمانیدا دەکەن. شرۆڤەکار جان دەڵێت: یەک شت دڵنیام تورکیا هەر دەستکەوتێکی ڕاستەقینەی هەبێت بەکاری دەهێنێت دژی کورد، هەم لە ناوخۆ و هەم لە دەرەوە.

ئامانجی سەرەکی تورکیا لە سووریا زۆر سادەیە: لەناوبردنی حوکمڕانی فرەنەتەوەیی بە ڕابەرایەتی کورد لە سنوورەکەی، و پاڵنانی دانیشتوانی کورد بە بیابانی سووریا لە ڕێگەی دامەزراندنی “ناوچەی ئارام”ی بیست میل قووڵ. هەروەها نیشتەجێکردنی پەنابەرانی سووری لە شوێنە پێشووەکانی کورد، وەک ڕێگایەک بۆ ڕازیکردنی هەستی دژە پەنابەری ناوخۆیی و چەسپاندنی گۆڕانکاری نەژادی لە سنوورەکەی.

تورکیا لە چەند خاڵێکی سنوورەکەدا ئەم ئامانجەی بەدەست هێناوە. سەرەڕای هەوڵی بەردەوامی بۆ لەناوبردنی DAANES بەڵام مەرامەکانی نەدەهاتنە دی بەهۆی سەرسەختی حکومەتی ئەسەد لە دانوستانەکان سەبارەت بە ناوچەی سنووری و بەهۆی بوونی هێزەکانی ڕووسیا و

ئەمریکا لە خاکی DAANES. لەکاتێکدا ڕێگەی بە تورکیا داوە هێرشی ئاسمانی ئەنجام بدات، بە لەناوبردنی ئاوی ناوچەکە…"

کارەبا و ژێرخانی مرۆیی، هەردوو ئەم هێزانە لە کۆتاییدا پێیان باشتر بوو پێگەیەک لە باکوور لەگەڵ هێزە کوردە متمانەپێکراوەکان بپارێزن لەوەی شایەتی توندوتیژی زیاتری ئاژاوەگێڕی و گۆڕانکاری هێز بن بە قازانجی ئەنقەرە.

ململانێی فرەجەمسەر

تورکیا بەدوای چرای سەوزی ئۆپەراسیۆنێکی کۆتاییدا دەگەڕا لە مۆسکۆ یان واشنتن بۆ چاوەڕواننەکراوییەکی سەرسوڕهێنەرانە HTS بۆی هێنایەدی. کاتێک HTS بەرەو دیمەشق هەڵکشا، ڕووسیای لاواز و سەرقاڵ دەستی لە هاوپەیمانە پێشووەکەی ئەسەد هەڵگرت. ئێران، کە لەمێژە لەگەڵ ئەسەد هاوبەشبووە لە دەندایەتی کردن بە سووریەکان و بەکارهێنانی وڵاتەکە وەک مەیدانێک بۆ حیزبوڵڵا و میلیشیاکانی خۆی، نەیتوانی یان نەیویست دەستوەردان بکات دوای ساڵێک لە گورزە کوشندەکانی ئیسرائیل بۆ سەری.

بەڕاستی، ئیسرائیل لە ئاژاوەکە سوودی وەرگرتووە بۆ فراوانکردنی داگیرکاری درێژخایەنی خۆی و قووڵتر چوونە ناو خاکی سووریاوە لە باشوور. هەروەها کەرەستەی پێشووی سوپای سووریای بە هێرشی ئاسمانی لەناوبردووە پێش ئەوەی بکەوێتە دەستی HTS، کە ڕێکخراوە سەلەفییەکە وەک هەڕەشەیەکی چارەنووسساز دەبینێت. لەم نێوەندەدا، وەڵامی ئەمریکا بۆ هەردوو دەستکەوتەکانی HTS و هەڕەشەکانی تورکیا دژی کورد سەرەتا لاواز بوو. باڵی سەربازی DAANES لە ئێستادا هەوڵی داوە ئەو خاکانەی پێشتر کۆنتڕۆڵکراون لەلایەن ئەسەد و میلیشیا ئێرانییەکان داگیریان بکاتەوە، لەژێر پاساوی هاوپەیمانێتی دژە-داعش لەگەڵ ویلایەتە یەکگرتووەکان کار دەکات لەکاتێکدا سەرەتاکانی پێگە لە ئەوبەری فورات دادەمەزرێنێت لە بەرامبەر هێرشی چاوەڕوانکراوی زیاتری تورکیا.

سەرکردایەتی ئەمریکا وتی درێژە بە ئەرکی دژە-داعش لە ڕۆژهەڵاتی وڵات دەدات. هێشتا، ناڕوونە تا چەند ئەمە دەتوانێت DAANES لە توندوتیژی تورکیا بپارێزێت، یان چۆن ویلایەتە یەکگرتووەکان لەگەڵ HTS یان هاوپەیمانێتی بەرفراوانتری هێزەکانی ئۆپۆزسیۆن لە سەرتاسەری باشووری سووریا مامەڵە دەکات — تەنانەت پێش ئەوەی کارتی چاوەڕواننەکراوی هاتنی دۆناڵد ترەمپ بۆ کۆشکی سپی لەبەرچاو بگرین.

بە لەبەرچاوگرتنی ئەم ڕاستییە ئاڵۆزانە، هەڵەیە توندوتیژی تورکیا وەک ئەندامێکی سەرەکی ناتۆ دژی کوردە هاوپەیمانە ناوزەدکراوەکانی ئەمریکا، یان هەڵکشانی HTS دژی ئەسەد، وەک ململانێیەکی سادەی نوێنەرایەتی ڕۆژئاوا-ڕۆژهەڵات ببینرێت. بەڵام یەک شت ڕوونە: ئێستا تورکیایە کە لە پێشەوەیە، هەوڵ دەدات دۆخێکی نوێ لە سەرتاسەری باکووری سووریا دابمەزرێنێت کە هەردوو هاوپەیمانانی ئەسەد و ئێران و کەمبونەوەی هێزە ڕۆژئاوایەکان لە ناوچەکە دەربخات. تورکیا (دووەم گەورەترین سوپای ناتۆ) وەک یاریکەری سەرەکی لەسەر ئەرزی واقع خۆی دەنوێنێت.
دوای دەرکردنی بەردەوام و چاوەڕوانکراوی هاوڵاتیانی کورد لە هەرێمە دابڕاوەکانیان لە باکووری ڕۆژئاوا – پاکتاوی نەژادی کە بەبێ وشەیەکی ناڕەزایی لە هاوپەیمانە ناوزەدکراوەکانی کورد ڕوودەدات – چاوی تورکیا ڕووی لە ڕۆژهەڵاتە. نزیکەی سەد هەزار کەسی ئاوارەی ناوخۆیی (IDPs) پێشتر گەیشتوونەتە سنوورەکانی ژێر دەسەڵاتی DAANES، لە دۆخێکی مرۆیی خراپدا، لەگەڵ چەندین کەسی بەتەمەن و ساوا کە بەهۆی سەرماوە گیانیان لەدەستداوە، لەکاتێکدا هەزاران کەس بەهۆی نەبوونی شوێنی حەوانەوە لە دەرەوە دەخەون. “جێگا نییە بۆ خەڵکە لێرە،” شێخە یەکێک لە بەرپرسە کوردەکان کە بە تەلەفۆن قسەم لەگەڵ دەکات، دەڵێت: لەکاتێکدا سەیری هاتنی پەنابەران دەکات بۆ ناوەندێکی وەرگرتنی کاتی لە یاریگای وەرزشی شارەکە. “هەندێک لە بەتەمەنەکان بەهۆی سەرماوە گیانیان لەدەستدەن. هەموو نەخۆشخانەکانی DAANES تەرخانکراون بۆ خەڵکەکە و چارەسەری بەخۆڕایی پێشکەش دەکەن، بەڵام هێشتا پێویستییەکی بەپەلەی پزیشکیمان هەیە.”

لە راستییدا ئەم ناوچانە، بەتایبەتی شاری فرەنەتەوەیی، زۆرینە عەرەبی مەنبیج، لە سنووری ئاگربارانی تورکیادایە. لەگەڵ دەرچوونی ئێران و ڕووسیا لە یاریەکە و هەنگاوی هەڵەی ڕۆژئاوایەکان، تورکیا یاریکەری باڵادەست دەبێت لە سووریایەکی نوێی ئیسلامیدا. سەرەکی تورکیا ڕەجەب تەیب ئەردۆغان، کە لەمێژە سوودی لە پێگەی ناوەندگیری وەرگرتووە وەک دوژمنی دوژمن لە نێوان مۆسکۆ و واشنتن، لە کۆتاییدا وا دیارە هەموو کارتەکانی بەدەستەوەیە.

داهاتووی سووریا

“هیوا و ترس دەتوانن پێکەوە بن کاتێک بیر لە داهاتووی سووریا دەکەینەوە،” شرۆڤەکار جان دەڵێت. “زۆر باشە کە دەبینین خەڵکی چەوساوە ئازادی بەدەست دەهێنن، بەڵام هۆکاری زۆر هەن بۆ

وریابوون، چ مەترسی توندڕەوە ئیسلامییەکان بێت یان گرووپە توندڕەوەکانی تر، یان هێزە بیانییەکان بە ئەجێندای خۆیانەوە." لە تیۆریدا، بزووتنەوەی کورد دەبێت ڕۆڵێکی گرنگ ببینێت لە هەر چارەسەرێکی پۆزتیڤی داهاتووی سووریادا. DAANES لەمێژە ئامادەیی پراگماتیکی خۆی نیشان داوە بۆ کارکردن لەگەڵ کارگێڕییەکی چاکسازیکراوی دیمەشق، ئەگەر پابەندبوونی ڕاستەقینە بە لامەرکەزی و مافەکانی ژنان و کەمینەکان پیشان بدات. حسەن مەمە، بەرپرسی کوردی سووریا لە لەندەن، بە [illegible] دەڵێت دەیەوێت ببینێت "هەموو سووریەکان لە پرۆسەی بڕیارداندا بەشدارن بۆ دامەزراندنی دەوڵەتێکی دیموکراتی، فرەیی و سیکۆلار کە بێلایەن بمێنێتەوە سەبارەت بە ئایین، تایەفە، نەتەوە و بیروڕای سیاسی."

بەشێوەیەکی چاوەڕوانەکراو، نیشانەی بەرایی هێورکردنەوە لە نێوان HTS و DAANES هەیە، هەردوولاشیان پێیان باشترە دوور بکەونەوە لە ململانێ بۆ جەختکردنە سەر شەڕی پاشماوەکانی ئەسەد و رێگریکردن لە تورکیا بە شێوەی جیاواز. HTS دڵنیاکردنەوەی داوە بە کوردەکانی حەلەب و ڕێککەوتنی کشانەوەی بۆ هاوڵاتیانی کورد ئاسان کردووە. نوێنەرانی DAANES ئێستا لەگەڵ HTS گفتوگۆ دەکەن سەبارەت بە داهاتووی گەڕەکە کوردنشینەکانی حەڵەب، کە پەناگەیەکی درێژخایەنە بۆ دانیشتوانەکەی کە پێشتر بەهۆی IDP-کانی هەڵاتوو لە توندوتیژی دواییەوە زیادی کردووە، نیشانەیەکی ئەگەریە بۆ پەیوەندییەکانی داهاتوویان.

باڵی سەربازی DAANES دەستکەوتی وەدەستهێنا لەو خاکانەی کە پێشتر کۆنتڕۆڵکرابوون لەلایەن حکومەتەوە، ئەگەری دوور وانیشان دەدات سووریای دوای-ئەسەد دابەش کرابێت لە نێوان HTS-ی ئیسلامی-زۆرداردا و DAANES-ی فرەیی، دیموکراتی — چاوەڕوانییەک کە تەنها هەفتەیەک لەمەوبەر تەواو نەگونجاو دەهاتە بەرچاو. بەڵام نوێنەران بە قووڵی وریانەوە دەڕوانێتە دۆخەکە سەبارەت بە وەرچەرخانەکان و گریمانەکانی سەرکردایەتی HTS بەرەو پلۆرالیزم، لەکاتێکدا هێزە ئیسلامییەکە لەوانەیە بڕیار بدات لەگەڵ تورکیا بوەستێت بە بەدەستهێنانی ڕەوایەتی نێودەوڵەتی. هەرچەنێک بێت قەیرانە سەرسوڕهێنەرەکە دەردەکەوێت، توندوتیژی پشتگیریکراوی تورکیا دژی کورد، ژنان و کەمینەکان بەردەوام دەبێت لە مەترسی خستنە سەر هیواکانی خەڵکە ئاساییەکانی سوریا بۆ داهاتوویەکی بەڕاستی دیموکراتی.

سەرچاوە:

https://jacobin.com/2024/12/kurds-syria-assad-hts-dannes

فەرهەنگۆک:

:HTS

هەیئەت تەحریر شام

:DAANES

ئیدارەی خۆسەری دیموکراتی باکور و رۆژهەڵاتی سوریا

:SNA

سوپای نیشتمانی سوریا

:IDP

ئاوارەکانی ناوخۆ